

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ชื่อประวัติของผีเสื้อมวนหวาน (Othreis fullonia Clerck)

ชื่อผู้เขียน นางประนอม แก้วระคน

วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2525

บทคัดย่อ

ในการสำรวจจำนวนประชากรผีเสื้อมวนหวานในสวนลำไยบางท้องที่ของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยการไล่ไฟลายคืนสองจับระหว่างวันที่ 20 กรกฎาคมถึงวันที่ 26 สิงหาคม 2525 พบว่ามีจำนวนผีเสื้อต่อต้นลำไย 100 ต้น เฉลี่ย 2.59 % ช่วงเวลาที่พบผีเสื้อมากที่สุดคือ ระหว่างวันที่ 8 ถึง 22 สิงหาคม 2525 เวลา 20.00-22.00 น. เป็นเวลาที่พบผีเสื้อมากที่สุด สถานที่ที่มีจำนวนผีเสื้อสูงที่สุดคือ ตำบลเมืองเลน เชียงใหม่ อัตรา 9.33 % แต่ที่ตำบลคอยแซ ลำพูน ไม่พบเลย ผลผลิตของลำไยที่ถูกทำลายมากที่สุดคือ ที่ตำบลหนองหาร เชียงใหม่ ลำไยที่ถูกทำลายมากที่สุดคือ พันธุ์พื้นเมือง ส่วนลำไยพันธุ์คอกถูกทำลายน้อย วงจรชีวิตผีเสื้อมวนหวานนานประมาณ 90 วัน ระยะไข่ 2-3 วัน, ระยะหนอน 19-21 วัน ระยะดักแด้ 12-14 วัน และตัวเต็มวัย 37-62 วัน ไข่มีสีเหลืองอ่อนรูปทรงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตร ตัวหนอนมีสีแตกต่างกัน เช่น สีเขียวอ่อน, ดำ, น้ำตาล และน้ำตาลแดง ที่ท้องปล้องที่ 2 และ 3 มีลายวงกลมคล้ายตา ซึ่งลักษณะนี้จะคล้ายหนอนผีเสื้อ Rhytia hypermnestra และ Eudocima salamina ดักแด้เป็นแบบออบเตคท์ตัวเต็มวัยที่กางปีกเต็มที่จะกว้าง 8-10 เซนติเมตร ปีกหน้าสีเทา หรือน้ำตาลแดง มีแถบสีจาง ๆ พาดผ่าน ตัวเมียมักมีแต้มสีขาวรูปสามเหลี่ยมอยู่ควาย ปีกหลังสีส้มขอบปีกค้ำนนอกสีดำ กลางปีกหลังมีแถบสีค้ำคล้ายจันทร์เสี้ยว ปลายปากคูดมีหนามแหลมคมใช้ในการเจาะผลไม้ จากการทดลองความชอบอาหารของตัวหนอน

พบว่า หนอนผีเสื้อมวนหวานชอบกินใบย่านาง Tiliacora triandra diels มากที่สุด
สามารถเจริญจนเป็นค้ำแคและตัวเต็มวัย ส่วนใบบอระเพ็ด Tinospora crispa (L.)
Hook.f. & Thomas [= tuberculata Beumee] กับ Tinospora sinensis
(Lour.) Merr. ใบก้นปึก Stephania japonica (Thunberg) Miers
[= hermandifolia Walp] และใบกึ่งกลางคอง Stephania sp. aff. pierrei
หนอนกินเล็กน้อยและตายก่อนเข้าค้ำแค

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Life History of Fruit-piercing Moths (Othreis fullonia Clerck)

Name Ms. Pranom Kaewrakon

Thesis For Master of Science in Biology
Chiang Mai University 1982

Abstract

Surveys on the population of the fruit-piercing moth Othreis fullonia Clerck were carried out in longan orchards in some areas of Chiang Mai and Lamphoon Provinces at night from 20 th July to 26 th August, 1982. Checks with three-cell flashlight showed that the number of moths per hundred trees was 2.59. There were very high number of moths during 8 th to 22 nd August, 1982. Highest number of moths was found between 8.00 to 10.00 p.m. The total number of moth was greatest, 9.33 %, in Muangleng District, Chiang Mai and smallest, only one specimen, at Doi Chae, Lamphoon. The number of longans which dropped because of the moths was greatest at Nong Han District, Chiang Mai. The race of longans that the moth most highly prefer was Phum Muang and least prefer was Daw. Developments of eggs, larvae and adults took about 2-3, 19-21, 12-14 and 37-62 days, respectively. The eggs were spherical in shape with one

millimetre diameter and of yellow colour. The larvae varied in colour, e.g. green, black, brown and red-brown. They had ring-like ocelli on the second and third abdominal segments. The shape and position of the ocelli were the same as those of the larvae of the moths Rhytia hypermnestra and Eudocima salamina. Pupae were oblong. Wing span measured 8 to 10 centimetres. The front wing was grey or red-brown, usually with a pale oblique antemedial line and in the female the front wing usually had a triangular white mark ; the hind wing was orange with a marginal black band and a large black lunule beyond lower angle of cell. Tip of proboscis had many spines which was used to pierce the fruits. In a comparative study of food preference, the larvae liked Tiliacora triandra Diels. most ; the development was complete. Tinospora crispa (L.) Hook. f. & Thomas [= tuberculata Beumee], Tinospora sinensis (Lour.) Merr., Stephania japonica (Thunberg) Miers [= hermandifolia Walp] and Stephania sp. aff. pierrei were eaten less than T. triandra ; for not yet known reasons they died before pupation.

คำขอบคุณ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ เล็กสวัสดิ์
 ที่กรุณาให้คำปรึกษาและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ Dr. Hans Bänziger
 แห่งภาควิชาภูมิวิทยา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ดร.พาดิ เชี่ยววานิช
 และอาจารย์เสาวภา สอนิไชย ที่ให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดร.อุจน์ ลิววานิช
 แห่งกองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร และคุณลินา ผู้พัฒนาพงศ์ นักวิทยาศาสตร์ 6
 แห่งหอพรรณไม้ กรมป่าไม้ ที่ช่วยเหลือในการเทียบชื่อวิทยาศาสตร์ ไม้เลื้อย และพืชอาหาร
 ของตัวหนอนไม้เลื้อยมวนหวาน คุณประยงค์ จึงอยู่สุข คุณสะอาด พงษ์สุวรรณ คุณศกุน-
 ตลา พันธุ์อำพล และเจ้าหน้าที่ทุกท่านแห่งฝ่ายป้องกันและกำจัดศัตรูพืช สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ ตลอดจนเจ้าของสวนลำไยทุกท่านที่มีชื่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้
 ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการศึกษาภายในสวนลำไย สุกท้าย
 ขอขอบพระคุณราชกรีฑาสโมสร ที่ได้ให้ทุนการศึกษา ซึ่งได้นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
 นี้จนสำเร็จด้วยดี

ประนอม แก้วระคน